

ВИБОРЧА ПРОГРАМА

члена-кореспондента НАН України, доктора технічних наук, професора
О.В. Копійки – кандидата на посаду директора Інституту проблем
математичних машин і систем НАН України

I. Місія та візія

Місія інституту: Розробка та впровадження передових інформаційних технологій, інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень, систем ситуаційного управління та моделювання складних процесів для забезпечення національної безпеки, сталого розвитку держави, обороноздатності та цифрової трансформації України.

Візія: До 2031 року ІПММС НАН України має досягти лідерства в Україні та бути визнаним в Європі центром компетенцій у сфері штучного інтелекту, ситуаційних центрів, кібербезпеки та інформаційних систем для державного управління, оборони, екології

та охорони здоров'я. Інститут має стати ключовим гравцем у створенні екосистеми цифрової держави, з потужною науковою базою, сучасною інфраструктурою та високоефективним трансфером технологій. Отримати категорію «А» в результаті державної атестації МОН.

Інститут має продовжувати традиції академіка В.М. Глушкова та наукової школи академіка А.О. Морозова, розвиваючи компетенції від legacy-систем до сучасних AI-driven рішень.

В своїй діяльності я буду виходити з того, що основним надбанням Інституту є його наукові та науково-допоміжні кадри, їхні знання, досвід експериментальної роботи, наполегливість в отриманні нових знань і використанні цих знань на благо науки і нашого суспільства. Саме тому моїм ключовим завданням, як кандидата на посаду директора, є створення максимально сприятливих умов для всіх співробітників Інституту щодо проведення їхньої наукової (та науково-допоміжної) діяльності, зважаючи на реалії забезпечення Інституту інтелектуальними і матеріальними ресурсами. З цією метою дирекція Інституту продовжуватиме максимальну професійну підтримку досвідченим та молодим науковцям. Для розвитку найбільш актуальних і важливих для нашої країни напрямів наукової діяльності я намагатимуся залучати нові джерела фінансової підтримки Інституту за рахунок конкурсів, програм і наукових грантів, тісного співробітництва із українськими і міжнародними компаніями, доходів від ліцензійної, винахідницької та аутсорсингової діяльності.

II. SWOT-аналіз Інституту проблем математичних машин і систем НАН України

Інститут має потужну наукову школу академіка А.О. Морозова, що бере початок від СКБ математичних машин і систем, створеного за ініціативою академіка В.М. Глушкова, та традиційно працює у сферах інформаційно-аналітичних систем, ситуаційних центрів, математичного моделювання, кібербезпеки й інформаційних технологій.

Сильні сторони

1. Потужна наукова школа та репутація

- Унікальний досвід створення ситуаційних центрів (Міноборони, ВР України, КМУ).
- Багаторічна співпраця з державними органами (МО, ВР, ЦВК, МНС, Міндовкілля).
- Власні акредитовані лабораторії сертифікації.
- Висококваліфікований колектив (доктори та кандидати наук, традиції Глушкова).
- Журнал «Математичні машини і системи».

2. Унікальні компетенції

Інститут є одним із небагатьох наукових центрів України, який поєднує:

- математичне моделювання;
- штучний інтелект;

- інформаційні технології;
- системи підтримки прийняття рішень;
- ситуаційні центри;
- кібербезпека;
- обробка візуальної інформації.

3. Значний досвід виконання державних проєктів

Інститут був залучений до:

- створення систем інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади;
- розробки ситуаційних центрів;
- створення систем підтримки прийняття рішень;
- розроблення ЄАСУ та спеціалізованих інформаційних систем.

4. Міждисциплінарність

Поєднання фахівців з: математики; інформатики; наук про Землю; кібернетики; інформаційних технологій.

Це створює передумови для виконання комплексних міжгалузевих проєктів.

5. Наявність аспірантури та підготовки наукових кадрів

Інститут має статус наукової установи, що здійснює підготовку докторів філософії та наукових кадрів вищої кваліфікації.

Слабкі сторони

1. Кадровий склад

- відтік талановитої молоді до ІТ-компаній та закордонних університетів;
- ризик втрати окремих наукових шкіл.

2. Недостатня комерціалізація результатів

Багато розробок залишаються на рівні дослідних зразків без подальшого впровадження.

3. Обмежена міжнародна видимість

- недостатня кількість міжнародних консорціумів;
- обмежена участь у програмах Horizon Europe, NATO SPS;
- недостатня присутність у глобальних AI-дослідженнях.

4. Застаріла матеріально-технічна база

- потреба в сучасних GPU-кластерах;
- відсутність можливості виробництва дослідних зразків;
- недостатня колаборація з іншими науковими установами та виробниками;
- нестача сучасного обладнання для досліджень у сфері штучного інтелекту.

5. Скорочення окремих наукових підрозділів

Останніми роками відбувалася оптимізація структури Інституту, включаючи ліквідацію окремих підрозділів, що може свідчити про необхідність оновлення наукових напрямів та кадрового потенціалу.

Можливості

1. Формування Центру інновацій НАН України

Інститут має потенціал для координації інноваційної діяльності академічних установ та університетів шляхом створення інноваційних хабів разом з провідними підприємствами України.

2. Створення Центру прикладного штучного інтелекту НАН України

ІПММС може стати базовою установою НАН України у сфері: прикладного штучного інтелекту; великих даних; цифрових двійників; агентних систем.

3. Участь у програмах ЄС: Horizon Europe; NATO SPS; Digital Europe; COST; Erasmus+; програми відновлення України.

4. Розвиток ситуаційних центрів нового покоління

Використання AI, Big Data та геоінформаційних технологій для підтримки державного управління.

5. Співпраця з університетами

Розвиток спільних лабораторій із:

- Київським політехнічним інститутом імені Ігоря Сікорського;
- Київським національним університетом імені Тараса Шевченка;
- Національним авіаційним університетом;
- провідними регіональними ЗВО.

6. Розвиток напрямів подвійного та цивільного призначення

- моніторинг довкілля;
- цифрова трансформація держави;
- Smart City;
- геоінформаційні технології;
- автоматизовані системи управління.

Загрози

1. Тривала нестача фінансування науки

- скорочення державного фінансування;
- зменшення можливостей оновлення обладнання;
- скорочення молодіжних програм.

2. Відтік кадрів

- конкуренція з приватним ІТ-сектором;
- зменшення кількості вступників до аспірантури;
- міграція молодих науковців за кордон.

3. Глобальна конкуренція у сфері ШІ

Провідні світові центри мають значно більші ресурси для розвитку штучного інтелекту.

4. Посилення конкуренції за грантові ресурси

Зростає конкуренція між науковими установами за міжнародне фінансування.

III. Стратегічні цілі (2026–2031)

1. Науково-дослідна досконалість

- Розвиток фундаментальних досліджень у штучному інтелекті, машинному навчанні, моделюванні складних систем, геоінформаційних технологій.
- Розвиток 3-4 потужних наукових шкіл/напрямків (AI для оборони, Big Data для екології, цифрові двійники державних процесів, геоінформаційні технології).
- Збільшення публікацій у топ-журналах (Scopus/Q1) у 2 рази.

2. Прикладні розробки та трансфер технологій

- Розробка систем підтримки рішень на базі генеративного AI та predictive analytics.
- Автоматизовані системи в секторі безпеки та оборони, екологічного моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій.

3. Кадрова політика та освіта

- Збільшення чисельності науковців до 200 осіб.
- Залучення наукової та талановитої молоді з регіонів України.
- Розвиток аспірантури, стажувань за кордоном.
- Створення молодих творчих наукових колективів під кураторством досвідчених науковців.
- Створення спільних освітніх програм з провідними університетами (КНУ, КПІ, ЛНУ).

4. Інфраструктура та матеріально-технічна база

- Цифровізація внутрішніх процесів інституту.

5. Міжнародна співпраця

- Активна участь у міжнародних консорціумах.
- Оновлення сайту, англійська версія, регулярні прес-релізи.
- Обмін науковими делегаціями.
- Організація міжнародних конференцій.

VI. Ключові проєкти та етапи реалізації

Короткостроковий період (2026–2027):

- Аудит та оновлення стратегії інституту.

- Модернізація сайту та комунікаційної стратегії.
- Програма залучення молодих спеціалістів.

Середньостроковий період (2028–2029):

- Розвиток Національного центру ситуаційного управління на базі інституту.
- Розробка платформи «Цифровий двійник України» (моделювання соціально-економічних та екологічних процесів).
- Сертифікація та впровадження інформаційних систем нового покоління.

Довгостроковий період (2030–2031):

- Лідерство в регіоні Центрально-Східної Європи у сфері інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень.
- Комерціалізація ключових технологій (за рахунок участі в інноваційних хабах).
- Інтеграція в європейський дослідницький простір.

V. Механізми реалізації та моніторингу

- Щорічне оновлення плану робіт Вченою радою.
- КРІ: кількість патентів, договорів, публікацій, грантів, підготовлених PhD.
- Звітність перед Президією НАН України та Міністерством освіти і науки.
- Партнерства з бізнесом (ІТ-компанії, оборонні підприємства).

VI. Очікувані результати

- Значне посилення внеску інституту в національну безпеку та цифрову трансформацію.
- Зростання міжнародного авторитету.
- Створення високотехнологічних робочих місць та утримання талантів в Україні.
- Економічний ефект від впровадження розробок.

Ця програма є рамковою та може бути деталізована відповідно до рішень Вченої ради ІПММС НАН України, Президії НАН України та державних стратегій.

Дорожня карта реалізації Програми розвитку ІПММС НАН України на 2026–2031 роки

Структура дорожньої карти

Наукова політика

Період	Ключові заходи	КРІ (до кінця періоду)	Ресурси
2026–2027	Модернізація поточних напрямів; запуск 2–3 нових проєктів з AI та цифрових двійників	+30% публікацій Q1–Q2; 2 нові школи	Гранти, держфінансування
2028–2029	Розвиток прикладного штучного інтелекту; великих даних; цифрових двійників; агентних систем; геоінформаційних технологій	100+ публікацій/рік; 5 нових напрямків; 3+ шкіл	Суперкомп'ютер, Horizon Europe, NATO SPS
2030–2031	Лідерство в AI для державного управління	Scopus	Міжнародні партнери

Науково-інноваційна політика

Період	Ключові заходи	КРІ	Ресурси
2026–2027	Модернізація існуючих ситуаційних центрів; перші проєкти з генеративним AI	3–5 нових/модернізованих систем	Договори з МО, КМУ, МНС
2028–2029	Платформа «Цифровий двійник України»; системи кіберзахисту нового покоління	10+ впроваджень; 5 патентів/рік	Державні програми + бізнес
2030–2031	Участь в інноваційних хабах; експорт технологій ситуаційного управління	25% доходів від комерціалізації	Венчурне фінансування

Кадрова політика та освіта

Період	Ключові заходи	KPI	Ресурси
2026–2027	Програма омолодження; стажування за кордоном; спільні магістерські програми	30% науковців до 40 років; +20 PhD	Гранти на освіту
2028–2029	Створення Центру підготовки фахівців з AI та ситуаційного управління	40% молодих; 50+ підготовлених спеціалістів	Інфраструктура центру
2030–2031	Міжнародна аспірантура та постдок-програми	200+ співробітників; стабільний ріст	Міжнародні фонди

Інфраструктура та матеріально-технічна база

Період	Ключові заходи	KPI	Ресурси
2026–2027	Оновлення сайту, внутрішня цифризація; модернізація лабораторій	Сучасний сайт + англійська версія; 30% обладнання оновлено	Бюджет + гранти
2028–2029	Повна цифровізація операційної діяльності	70% цифрових процесів	Державні інвестиції
2030–2031	Повна цифрова трансформація інституту; сучасний кампус/полігон	100% цифрових процесів	Партнерства

Міжнародна співпраця

Період	Ключові заходи	KPI	Ресурси
2026–2027	Участь у 5+ міжнародних проєктах; оновлення комунікації	10+ спільних публікацій; регулярні прес-релізи	Horizon, NATO
2028–2029	Організація міжнародних конференцій; консорціуми з ЄС	Щорічна конференція; 20+ партнерів	Гранти
2030–2031	Лідерство в регіоні Центрально-Східної Європи	Членство в ключових європейських мережах	Власний бренд

Загальні механізми моніторингу:

- Щорічний звіт Вченої ради та коригування дорожньої карти.
- KPI-дашборд (публікації, патенти, договори, кадри, доходи).
- Звітність перед Президією НАН України та МОН.

Кандидат на посаду директора Інституту проблем математичних машин і систем НАН України, член-кореспондент НАН України, доктор технічних наук, професор

Олег КОПІЙКА